

Jiu Wan, trener kungfu według metody Yip sifu

Sławomir Oleszek, Gdańsk, 2026

Fot.1. Jiu Wan

Co roku, 29 dnia pierwszego miesiąca kalendarza lunarnego, środowisko związane z osobą nieżyjącego już mistrza Jiu Wan'a (招允) obchodzi rocznicę jego urodzin. Podobnie jak Yip Man (葉繼問), Wielki Mistrz Ving Tsun Kuen (詠春拳) i on pochodził z Foshan (佛山). Naukę kungfu rozpoczął w wieku 8 lat w klanie rodzinnym, gdzie głównym trenerem był Jiu Chow (招就) syn Jiu Tong'a (招棠), starszego brata jego ojca.

Sifu Jiu Chow (1902-1968) był przedstawicielem zamożnej rodziny mieszkającej w Long Bian (朗边), przynależnym administracyjnie do Nam Hoi (南海), które 8 grudnia 2002 roku straciło prawa powiatu i zostało przekształcone w jedną z pięciu dzielnic miasta i prefektury Foshan. Do 1932 roku uczył się sztuk walki i tradycyjnej medycyny chińskiej Dit Da Jow (跌打酒) pod kierunkiem mistrza Chan Yiu Min'a (陳汝棉), który prowadził praktykę w kwoon przy ulicy Sai Bin (西便).

Poza rodzinnym stylem Wing Chun, nazywanym i zapisywanym współcześnie jako Shaolin Weng Chun (少林永春拳) uprawiał Hung Kuen (洪拳) i biegle posługiwał się wieloma rodzajami broni. Po odpowiednim przygotowaniu Jiu Wan'a, Jiu Chow powierzył mu rolę asystenta treningowego przy nauczaniu form i technik walki. Oprócz bratanka, do jego najbardziej rozpoznawalnych wychowanków, a miał ich powyżej stu, należał też Pang Nam (彭南).

Yip Man chętnie odwiedzał rodzinę Jiu Chow'a i przed emigracją w 1949 roku udzielił indywidualnych lekcji również Pang Nam'owi. Jiu Chow, Jiu Wan i Yip Man mieli bardzo dobre relacje towarzyskie i zawodowe, związane z pracą w organach ścigania i działalnością w Kuomintangu. Dzięki tej okoliczności Jiu Wan poznał bliżej Yip Man'a, który był wówczas jednym z „Trzech Bohaterów” foshńskiego świata Wing Chun, zwanych „Wing Chun Saam Hung” (佛山詠春三雄). Co prawda najbardziej ceniony był Yuen Kai Shan (1887-1956)¹, po nim Yiu Choi (1890-1956)², jednak wszyscy pozostawali w przyjaźni i byli technicznie utalentowani.

Kiedy Jiu Wan osiągnął odpowiedni poziom wyszkolenia i mógł samodzielnie prowadzić zajęcia, założył własną grupę Wing Chun (詠春拳) i nauczał w stowarzyszeniu Chung Yi Chong Wui (眾義總會).

Po zakończeniu II Wojny Światowej, w prowincji Guangdong nasilił się ruch komunistyczny, który pozostawał w kolizji z jego poglądami na ustrój państwa. Wywoływało to w nim mieszane uczucia. Przede wszystkim obawiał się poniżającego traktowania w przypadku gdy komuniści obejmą władzę nad Republiką Chińską (1912-1949) i rozbudują struktury w Foshan. Pełen niepokoju o bezpieczeństwo i dalsze losy przeniósł się do Hong Kong'u, aby przeczekać okres prześladowań narodowców, do których tak jak Yip Man należał. Nie była to zwykła przeprowadzka za pracę i dobrobytem, ale forma asekuracyjnej ucieczki przed odczuwanym zagrożeniem co do przyszłości i możliwości rozwoju osobistego. W Hong Kong'u odnalazł Yip Man'a i kontynuował naukę Wing Chun (po zmianie nazwy również Ving Tsun), aż do śmierci swojego sifu, która nastąpiła 1 grudnia 1972 roku.

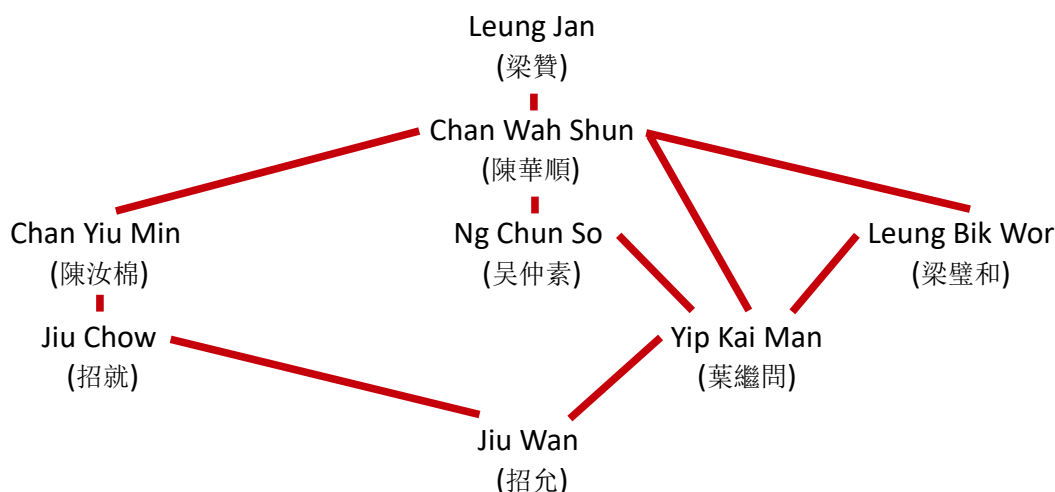
¹ Yuen Kai Shan (阮奇山). Nazywany też Yun Lou Tsa (阮老揸)

² Yiu Choi (姚才). Nazywany „Boską Ręką” San Sau Yiu Choi (神手姚才) i „Potężnym Yiu” Daai Lik Yiu (大力姚)

W 1955 roku założył w Hong Kong'u własne stowarzyszenie Wing Chun Ging Tsiu Wui Gun (詠春勁招會館). Jego uczniami zostali Lau Wai (劉煒), Lei Hoi Sang (李海生), Yip Soeng Waa (葉尚華), sławny aktor filmowy Tik Lung (狄龍) znany w kinematografii chińskiej jako Tommy Tam, od prawdziwego nazwiska Taam Fu Wing (譚富榮)³, i inni.

Niestety, w rok po tym jak Yip Man zmarł na raka gardła, również u Jiu Wan'a pogłębiła się choroba onkologiczna, która dawała przerzuty i w 1974 roku zmarł na raka płuca.

**Uprozczone drzewo genealogiczne Jiu Wan'a
rozpoczynające się od etapu działalności trenerskiej Leung Jan'a:**

Źródło wykresu: własne

Na zakończenie warto wyjaśnić problematykę Zachodniej pisowni nazw Wing Chun, Ving Tsun i przy okazji Wing Tsun, ponieważ budzą one nieporozumienia. Są związane z wyborami uczniów Yip Man'a, do których należał również Jiu Wan. W Foshan, Hong Kong'u oraz na Zachodzie stosowano i nadal stosuje się pisownię Wing Chun dla znaków tradycyjnych (詠春拳) i uproszczonych (咏春拳), jednak w 1966 roku w Hong Kong'u, Yip Man z synami Yip Chun'em i Yip Ching'iem (1936-2020), oraz grupą uczniów ustanowił nową, aby odróżnić propagowaną przez siebie metodę walki i za nazwę przyjął Ving Tsun. Została ona oficjalnie użyta przy rejestracji stowarzyszenia Ving Tsun Athletic Association (詠春體育會) w dniu 24 sierpnia 1967 roku.

Fot.2. Napis czytany od strony prawej do lewej: „Ving Tsun Athletic Association” (詠春體育會)

³ Tommy Tam (Taam Fu Wing), wypowiedział podczas jednego z wywiadów znamienne słowa, że: „Prawdziwych przyjaciół definiuje nie czas, a wieczność” (真正的朋友不在時間上的, 而是永恆的)

Co istotne dla analizy nazewnictwa, pierwsza na świecie książka o tej sztuce walki jaka ukazała się w języku angielskim wywodzi się bezpośrednio z kręgów szkoły Yip Man'a. Jej autorami są Greco Wong Wai Cheung, którego nauczycielem od końca lat pięćdziesiątych XX wieku był kolega szkolny Moy Yat, oraz Rolf Clausnitzer, który w 1965 roku rozpoczął naukę u Wong Shun Leung'a. Została wydana w 1969 roku i nosi tytuł: „Wing-Chun Kung-Fu Chinese Self-Defence Methods”.

Nie tak dawno, również kolejne pokolenie Wing Chun mistrza Yiu Choi'a zmieniło pisownię i dla swojej szkoły z siedzibą w Foshan przyjęło nazwę Wing Tsun. Do tej pory ten charakterystyczny zapis kojarzony był wyłącznie z ostatnim prywatnym uczniem Yip Man'a tak zwanych „zamkniętych drzwi”, przyjętym w 1968 roku, Leung Ting'iem (梁挺).

Jest to bowiem jego rozpoznawalny i formalno-prawnie zastrzeżony znak towarowy. Część uczniów Yip Man'a pozostała przy wersji Wing Chun, a część przy Ving Tsun. Jedynie Leung Ting, pierwotnie uczeń Leung Sheung'a jako założyciel i główny trener Międzynarodowego Stowarzyszenia Wing Tsun stosuje odrębną pisownię Wing Tsun.

W szeroko rozumianym piśmiennictwie nie występuje ujednolicona, zromanizowana pisownia języka kantońskiego dla tych samych znaków tradycyjnych (詠春拳). Stąd też mogą występować wymienione formy zapisów, a także pojawiać się inne. Ponieważ w artykule zawarto obie, Wing Chun i Ving Tsun dla określenia sztuki walki o tym samym rodowodzie, konieczne było zestawienie opisanej argumentacji.